

İŞÇİ SINIFI TARİHİMİZDE ÖNEMLİ EYLEMLER

Aydınlık Dergisi, 21 Şubat 2010

Yıldırım Koç

Tekel işçilerinin Tekgıda-İş Sendikası'nın önderliğinde yaptıkları eylem, Aydınlık Dergisi piyasaya çıktığı tarihte 70. gününe geliyor olacak. Bu eylem, biçimi, sağladığı destek ve süresi açılarından Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihinde özel bir yere sahip.

Bu vesileyle, işçi sınıfı tarihimizin önemli eylemlerini hatırlamakta, o eylemlerin gerçekleştirilmesine katkıda bulunanları saygıyla anmakta yarar var.

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği 31 Aralık 1961 günü Saraçhane'de büyük bir miting düzenledi.

Tahir Öztürk ("Fukara Tahir") önderliğinde 5 bin dolayında inşaat işçisi 3 Mayıs 1962 günü TBMM'ye yürüdü ("Açların Yürüyüşü").

Türkiye Maden-İş Sendikası üyesi işçiler, 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Yasası çıkmadan önce İstanbul'da Kavel Fabrikası'nda 1963 yılında 36 gün grev yaptılar.

1965 yılında Kozlu'daki işçi eyleminde iki işçi jandarma kurşunuyla öldürüldü.

1966 yılı Temmuz-Ağustos aylarında Genel-İş üyesi Çorum Belediyesi işçileri Çorum-Ankara-İstanbul yürüyüşünü gerçekleştirdi (gerçekten yürüdüler). Manisa Belediye'nde çalışan Genel-İş üyesi işçiler de 1967 yılı Temmuz ayında Manisa-Ankara yürüyüşünü yaptı.

1968 yılında İstanbul bölgesinde çok sayıda fabrika işgali gerçekleştirildi.

Çorum'da Alpagut Kömür İşletmesi'nde çalışan 786 işçi, ücretlerini alamayınca işletmeye el koydu, üretimi ve satışı sürdürdü ve elde edilen gelire ücretleri ödedi.

Tarihimizin ilk genel grevini, TÖS ve İLK-SEN 15-18 Aralık 1969 tarihlerinde gerçekleştirdi. Eyleme katılan 109 bin öğretmen hakkında soruşturma açıldı.

15-16 Haziran 1970 günleri yaklaşık 100 bin işçi İstanbul ve Kocaeli'de büyük eylemler yaptı.

12 Mart döneminin karanlığını yırtan güç, TÖB-DER oldu. TÖB-DER, 16 Şubat 1975 günü 52 ilde Grevli, Toplu Sözleşmeli Sendika Hakkı, Faşizmi, İşsizliği, Pahalılığı Protesto Mitingleri düzenledi.

Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, 16 Haziran 1975 günü İzmir'de şalter indirdi, İzmir bölgesinde elektrikler kesildi.

DİSK, 1975 yılı Eylül ayından itibaren çeşitli illerde büyük mitingler düzenledi.

DİSK, 16-19 Eylül 1976 günleri Genel Yas ilan etti; geniş katılımlı bir genel grev yapıldı.

1976, 1977 ve 1978 yıllarında Taksim'de yapılan 1 Mayıs kutlamalarına yüzbinlerce kişi katıldı.

16 Mart katliamını protesto etmek için 20 Mart 1978 günü ülke çapında iki saatlik iş durdurma eylemi yapıldı.

Kemal Türkler'in 22 Temmuz 1980 günü katledilmesinin ardından yaygın iş durdurma eylemleri gerçekleştirildi.

12 Eylül sonrasının ilk grevleri, 1984 yılında, Desan ve Yıldırım Tersanelerinde yapıldı. İlk önemli grev ise, 18 Kasım 1986 günü başlayan Netaş greviydi.

11 Mart 1988 günü Türk-İş tarafından ülke çapında yemek boykotu düzenlendi.

1989 Bahar Eylemleri, Türkiye işçi sınıfı tarihinde yeni bir dönem başlattı. İskenderun ve Karabük Demir Çelik Fabrikalarındaki işçilerin 1989 yılındaki grevi ise 137 gün sürdü.

Zonguldak maden işçilerinin 30 Kasım 1990 günü başlattıkları grev, 4-8 Ocak 1991 günleri Zonguldak-Mengen yürüyüşüyle zirveye tırmandı.

Türk-İş 3 Ocak 1991 günü işe gitmeme kararı aldı.

Kristal-İş üyesi Paşabahçe Cam fabrikası işçileri 26 Temmuz 1991 günü üretimi durdurdu, 21 gün süreyle fabrikayı işgal etti ve üretimi sürdürdü.

Kamu çalışanları 1992 yılında Ankara yürüyüşlerini başlattı.

Türk-İş, 20 Temmuz 1994 günü iş durdurdu; bu eylem Demokrasi Platformu tarafından da desteklendi.

1995 yılında Türk-İş tarafından Türkiye tarihinin en geniş katılımlı grevleri gerçekleştirildi.

130 bin dolayında kamu çalışanı 17-18 Haziran 1995 günü Kızılay'ı işgal etti.

Kamu çalışanları 4 Mart 1998 günü Kızılay'da büyük bir gösteri düzenledi; gösteri, basınçlı su ve gaz bombaları kullanılarak dağıtıldı.

Emek Platformu'nun 24 Temmuz 1999 günü Kızılay'da gerçekleştirdiği mitinge yaklaşık 350 bin kişi katıldı.

Emek Platformu'nun 1 Aralık 2000 eylemi bir genel grev oldu.

SEKA İzmit Fabrikası işçileri, 2005 yılı Ocak ayında fabrikalarını işgal ettiler; eylem 50 günü aşkın bir süre devam etti.

Emek Platformu 14 Mart 2008 günü de bir genel eylem düzenledi.

Türkiye Kamu-Sen ve KESK tarafından düzenlenen ve Birleşik Kamu-İş ile diğer bazı örgütlerin de desteklediği 25 Kasım 2009 eylemi ile 4 Şubat 2010 genel grev girişimi de önemliydi.

Bunlar, Tekel eylemi öncesindeki dönemde akla ilk gelenler. Bir sayfalık bir yazıya sığmayacak o kadar çok eylem, o kadar çok ilginç öykü var ki.

Dünyada çok az ülkenin işçi sınıfı tarihinde son 50 yıllık dönemde böylesine yoğun bir eylemlilik yaşanmıştır.

Bu eylemlerin bir bölümü kısmen yada tümüyle başarılı, bir bölümü başarısızdır. Bir bölümünde eylem sonrasında önemli kıyım yaşanmış, işyerlerindeki önder kadrolar büyük ölçüde tasfiye edilmiştir. Bu eylemlerin gerçekçi bir anlayışla incelenmesi ve eylemlerden ders çıkarılması gerekmektedir.

Böylesine büyük bir geleneğe ve mirasa sahip olan işçi sınıfımız, bundan sonra ülkemizdeki siyasal süreçlerde de ağırlığını hissettirmeli, siyasallaşarak hem kendini, hem ülkemizi, hem de insanlığı emperyalizmden ve kapitalizmden kurtarma mücadelesini gerçekleştirmelidir.